

УДК 343.2

[https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-5\(59\)-1087-1095](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-5(59)-1087-1095)

Голуб Анна Євгеніївна аспірантка кафедри кримінального права та процесу, Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, <https://orcid.org/0000-0003-1322-6298>

ДО ПИТАННЯ ДОДАТКОВОЇ КРИМІНАЛІЗАЦІЇ ДЕЯКИХ ЗЛОЧИННИХ ДІЯНЬ У ЗВ'ЯЗКУ З РАТИФІКАЦІЄЮ НІКОСІЙСЬКОЇ КОНВЕНЦІЇ

Анотація. Стаття присвячена проблематиці охорони культурних цінностей в умовах збройного конфлікту, зокрема на прикладі злочинних дій на території України з 2014 року. Наголошується на поширеності крадіжок культурних цінностей, які мають як матеріальну, так і символічну цінність. Окремо підкреслюється, що крадіжки здійснюються не лише для отримання вигоди, а й як ідеологічна атака на національну ідентичність. Як приклад наведено масове викрадення культурних цінностей з музеїв Маріуполя. Показано, що руйнування та пошкодження культурних об'єктів є спробою стерти історичну пам'ять народу, що підтверджують аналогічні випадки в інших країнах, вказується на небезпечність недбалого поводження з культурними пам'ятками на окупованій території. Автор акцентує на необхідності вдосконалення кримінального законодавства для посилення відповідальності за злочини проти культурної спадщини, зокрема через імплементацію ратифікованої положень Нікосійської конвенції Ради Європи. Аналізується недосконалість чинного українського законодавства: нинішні норми не виокремлюють культурні цінності серед інших об'єктів права власності, що вимагає змін. Додатково розглядається застосування ст. 438 Кримінального кодексу України для кваліфікації розкрадань на окупованих територіях, а також знищення та пошкодження культурних об'єктів. Поруч із цим здійснюється класифікація таких діянь: на ті, що здійснені в мирний час, та ті, що вчинені в умовах збройного конфлікту. В подальшому аналізується класифікація цих діянь на підвиди та аналізується практика застосування чинних кримінально-правових норм до кожного виду правопорушень. Робиться висновок про необхідність окремої криміналізації крадіжок культурних цінностей та встановлення спеціального правового режиму їх захисту в умовах збройного конфлікту. Стаття також звертає увагу на важливість міжнародно-правових механізмів для притягнення винних до відповідальності й повернення викрадених культурних об'єктів.

Ключові слова: захист культурних цінностей, збройний конфлікт, закон про кримінальну відповідальність, міжнародно-правовий захист культурних цінностей.

Holub Anna Yevheniyivna graduate student of the Department of Criminal Law and Process Khmelnytsky University of Management and Law named after Leonid Yuzkov, <https://orcid.org/0000-0003-1322-6298>

ON THE ISSUE OF ADDITIONAL CRIMINALIZATION OF SOME CRIMINAL ACTS IN CONNECTION WITH THE RATIFICATION OF THE NICOSIAN CONVENTION

Abstract. The article is devoted to the problems of protection of cultural values in the conditions of armed conflict, in particular on the example of criminal acts in the territory of Ukraine since 2014. The prevalence of theft of cultural values, which have both material and symbolic value, is emphasized. It is also emphasized that theft is carried out not only for gain, but also as an ideological attack on national identity. An example of the mass abduction of cultural values from Mariupol museums is given. It is shown that the destruction and damage of cultural objects is an attempt to erase the historical memory of the people, confirming similar cases in other countries. The danger of negligent treatment of cultural monuments in the occupied territory is discussed. The author emphasizes the need to improve criminal legislation to strengthen responsibility for crimes against cultural heritage, in particular through the implementation of the ratified provisions of the Nicosian Convention. The imperfection of the current Ukrainian legislation is analyzed: the current rules do not distinguish cultural values among other objects of ownership that requires changes. Additionally considered the application of Art. 438 of the Criminal Code of Ukraine for the qualification of theft in the occupied territories, as well as the destruction and damage of cultural sites. At the same time, the classification of the following actions is carried out: those performed in peacetime and those committed in the conditions of armed conflict. Subsequently, the classification of these actions into subspecies is analyzed and the practice of applying the current criminal law to each type of offenses is described. It is concluded that there is a need for a separate criminalization of theft of cultural values and the establishment of a special legal regime of their protection in the conditions of armed conflict. The article also draws attention to the importance of international legal mechanisms to bring the perpetrators to justice and return the stolen cultural objects.

Keywords: protection of cultural values, armed conflict, law on criminal liability, international legal protection of cultural values.

Постановка проблеми. З огляду на приклади злочинних дій з культурними цінностями на території України з 2014 року, досить часто про крадіжки культурних цінностей та їх вивезення, тощо, стає відомо із засобів масової інформації противника, або ж публікацій на основі свідчень очевидців, або ж взагалі внаслідок появи відповідних об'єктів на міжнародних аукціонах. Оскільки рухомі об'єкти, які мають культурне, історичне та/або релігійне значення зазвичай мають і високу матеріальну цінність, крадіжка культурних цінностей є досить поширеним явищем. Більш того, в умовах збройного конфлікту, така крадіжка можлива не тільки заради матеріальної вигоди, але й для отримання такого собі “трофею” з місця бойових дій для бійців держави-агресора. Більше того, непоодинокі випадки явної крадіжки культурних цінностей державою-агресором для подальшого експонування у власних музеях чи колекціях, а також задля продажу та подальшого фінансування військових дій. В час повномасштабного вторгнення однією із найгучніших новин стало викрадення низки важливих культурних цінностей з Маріуполя. Так, “як повідомляє Маріупольська міська рада... окупанти викрали з музею оригінал картини Івана Айвазовського, дві роботи Миколи Дубовського, роботу Григорія Калмикова - посмертний портрет Куїнджі 1910 року, бюст Архипа Куїнджі від скульптора Володимира Беклемішева, три унікальні ікони кінця 19 сторіччя, грецьке Євангеліє 1811 року та предмети декоративно-прикладного мистецтва” [5]. Більше того, внаслідок обстрілів сам музей був зруйнований. Крім цього, як ми зазначали вище, картини Івана Айвазовського не вперше стали предметом посягання загарбників, зокрема, “Місячна ніч” та 51 інша картина Айвазовського були викрадені як частина експозиції Сімферопольського музею [9].

Поруч із цим, звичайно, знищення чи пошкодження культурних об'єктів - ідеологічний наступ на ідентичність, самовизначення та історію цілого народу. Афолад Адевумі, дослідниця захисту культурних цінностей під час збройних конфліктів Африки, в своїй роботі вказала на дещо важливе: “Жоден інструмент не заповнить прогалину в ідеологічно мотивованому, навмисному знищенні культурних цінностей, яке здійснюють мілітаристські актори. Саме історична свідомість дозволяє відрізнити народ від населення. У випадку Малі іслам прийшов через колонізацію і йому дозволили стерти та знищити історичну свідомість деяких громадян. Це призвело до видалення найбезпечнішого та найміцнішого щита культурної безпеки народу та втрати нитки, яка пов'язує його з найдавнішим минулим предків” [1]. Так само і у випадку інших збройних конфліктів, в тому числі вторгнення країни-агресора ще з 2014 року, знищення чи пошкодження культурних об'єктів - ідеологічний наступ на ідентичність, самовизначення та історію цілого народу. Такі дії не тільки мають бути покарані, проте і попереджені. Песимістичність пані Адевумі

зумовлена історією заповнення ісламом беззахисного Малі, що призвело до втрати ідентичності цією країною, поглинення її жорстокою ідеологією. Цей випадок - вказівка нам на те, що нашу культуру та історію так само хочуть знищити і заповнити це місце ідеологією “русского міра”, що ми ніколи не можемо допустити. Тому якщо крадіжка культурних цінностей - це привласнення культури та історії іншим, не маючим на це право, народом, то пошкодження чи більш того знищення культурних цінностей - безперечно, спроба стерти нашу ідентичність.

З огляду на це, безумовно слід розглядати усі можливі шляхи притягнення винних осіб до відповідальності та повернення усіх цінностей, доки вони не стали лотом на аукціоні та не сприяли фінансуванню дій агресора на території України. Очевидно, такі дії відбуваються із погодження та сприяння найвищого керівництва РФ, а тому, фактично, йдеться мова про те, що крадіжку з України здійснює ціла держава в особі її посадових осіб та працівників музею, аукціоністів, тощо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням захисту культурних цінностей під час збройного конфлікту та загалом кримінально-правової охорони культурних цінностей на теренах України займалися такі провідні науковці як Каткова Т.Г., Мурзо Ю., Фаринник В., Міщенко М.О., Криволапов Б. М., Шульга В.О., тощо. Звичайно, більш широкого дослідження загалом захист культурних цінностей під час збройного конфлікту отримав в рамках міжнародних конфліктів, тому говорити про достатній рівень дослідження цієї теми в Україні порівняно із закордонними джерелами поки що не можемо.

Мета статті - визначити пріоритетні напрямки зміни законодавства про кримінальну відповідальність, спрямованих на імплементацію положень Нікосійської конвенції та створення належного режиму захисту культурних цінностей в мирний час та в умовах збройного конфлікту.

Виклад основного матеріалу. Вже в лютому 2025 року було ратифіковано Нікосійську конвенцію Ради Європи про правопорушення, пов'язані з культурними цінностями (далі – Нікосійська конвенція), яку відкрито для підписання 19 травня 2017 року. Безпосередньо Україною було підписано цей акт 11/09/2017, рф же підписала конвенцію 08/11/2018, проте досі не ратифікувала її [2], оскільки, на нашу суб'єктивну думку, вимоги цієї конвенції негативно позначаються на подальшому становищі держави-агресора, оскільки її посадові особи можуть підозрюватись у вчиненні багатьох із зазначених у конвенції правопорушеннях. Основу Конвенції складає глава II (статті 3–16), яка передбачає норми матеріального кримінального права, що мають бути імplementовані державами-учасницями для досягнення цілей Конвенції. З огляду на це, безперечно, кримінальне законодавство України має

бути якісно змінене аби відобразити цінність культурних об'єктів для держави та захистити їх в належний спосіб не тільки в мирний час, але і в умовах збройного конфлікту.

Якщо говорити про усю сукупність правопорушень проти культурних цінностей, то умовно їх можна поділити на ті, що здійснюються в мирний час, та ті, що здійснюються в умовах збройного конфлікту. Встановити однаковий режим захисту, на нашу думку, не виявляється можливим у зв'язку з тим, що умови збройного конфлікту настільки специфічні, що застосовувати для них те ж правове регулювання, що і в мирний час неможливо. Безперечно, на що і вказувало багато вчених [7], додатковій криміналізації підлягає крадіжка культурних цінностей, оскільки наразі статтею 185 Кримінального кодексу України (далі – КК України) ніяк не виокремлено культурні надбання народу від звичайних родових речей, що, фактично, урівнює ці речі в цінності, що явно неприпустимо.

Щодо пошкодження чи знищення культурних цінностей, то в тій чи іншій відповідальності за ці діяння передбачені наступними нормами:

- ст.252 КК України «Умисне знищення або пошкодження територій, взятих під охорону держави, та об'єктів природно-заповідного фонду»;
- ст.298 КК України «Незаконне проведення пошукових робіт на об'єкті археологічної спадщини, знищення, руйнування або пошкодження об'єктів культурної спадщини» [6].

Поруч із цим, в умовах воєнних дій та військового стану притягнення винних до відповідальності за крадіжку культурних цінностей здійснюється, фактично, з огляду на характер, місце та обстановку здійснення злочину, а також часто особливості статусу винної особи, здійснюється за статтею 438 – «Воєнні злочини» (в частині розграбування національних цінностей на окупованій території, а також віддання наказу про вчинення таких дій) [6]. В переважній більшості в судових справах по статті 438 КК України, що містяться в Єдиному державному реєстрі судових рішень, йдеться мова про мародерство на окупованих територіях – в більшій мірі в приватних будинках, тобто заволодіння цінним майном цивільних осіб, і до того ж, як констатує суд, «дані речі не можуть бути використані у військових цілях, а заволодіння ними відбулося виключно з корисливою метою» (Вирок Іванківського районного суду Київської області у справі № 366/869/23 від "28" червня 2023 р.) [4]. Фактично, диспозиція статті 438 КК України вказує на таке діяння як «розграбування національних цінностей на окупованій території». В іноземних джерелах «розграбування» ототожнюється з поняттям «looting», тобто мародерством. Тому саме статтю 438 КК України слід розглядати нині як ключову в процесі застосування кримінальної відповідності за крадіжку культурних цінностей, що в тому числі може застосовуватись до посадових

осіб, військовослужбовців та цивільних осіб сторони-противника. На що звертають увагу Євгенія Мурзо та Василь Фаринник, так це на те, що в диспозиції статті немає чіткого розділення на діяння, а всі вони вміщені в одній структурі [3, с. 52], що унеможлиблює детальний пошук, до прикладу, по тому ж Реєстру судових рішень на предмет виявлення в загальній кількості справ по статті 438 КК України саме діянь, які полягають у розграбуванні цінностей. Все ж, вчені зробили детальний аналіз та виокремили певну сукупність рішень з загального переліку справ, проте, варто вказати, як і зазначають самі науковці, що багато справ знаходиться лише на стадії судового розслідування, а тому дослідники цього питання можуть бачити лише часткову картину. Загалом же, знову як в ситуації із статтею 185 КК України, посягання на культурні цінності не відмежовані в окрему статтю чи пункт статті, хоча, насправді, передбачене «розкрадання культурних цінностей» і є в переліку діянь в диспозиції статті, але все ж відсутність окремого пункту чи статті не дозволяє ґрунтовно дослідити судову практику та статистику вчинення таких злочинів.

Крім цього стаття 438 КК України («Воєнні злочини») в частині диспозиції, яка вказує на «інші порушення законів та звичаїв війни, що передбачені міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, а також віддання наказу про вчинення таких дій» [6] також підходить під вищезазначені нами діяння, оскільки, як було вказано, ці дії прямо заборонені міжнародним законодавством, в тому числі Римським статутом та Гаазькою конвенцією 1907 року про закони та звичаї сухопутної війни. Саме за нею і здійснюється притягнення винних осіб до відповідальності, зокрема: 5 листопада 2023 року було завдано удар протикорабельною ракетою 3М55 «Онiкс» по центральній частині м. Одеса, де знаходяться пам'ятки, історії, архітектури та містобудування, які перебувають у Списку Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, відповідно до чого було почате кримінальне провадження та трьом російським воєначальникам повідомлено про підозру у порушенні законів та звичаїв війни (ч. 2 ст. 28, ч. 1 ст. 438 КК України) (Підозрювані – адмірал, командувач чорноморського флоту в/мф р/ф, віце-адмірал, начальник штабу-перший заступник командувача ч/ф в/мф зс р/ф, полковник, командир 15 окремої берегової ракетної бригади ч/ф в/мф зс р/ф) [8]. Тому саме за статтею 438 КК України і має здійснюватись притягнення до відповідальності винних осіб за вчинення правопорушень проти культурних цінностей в контексті пошкодження чи знищення. Поруч із цим, знову ж таки, як і у випадку крадіжки культурних цінностей, наголошуємо на відсутності чіткої вказівки, окремого регулювання діянь, пов'язаних із знищенням та пошкодженням об'єктів культури, тобто у диспозиції статті 438 КК України всі діяння визначені в одному переліку, що не дозволяє якісно відмежувати

протиправні дії проти культурних цінностей від інших складів протиправних діянь.

Варто на нашу думку, безперечно, почати із ефективного швидкого реагування на пошкодження чи знищення культурних цінностей шляхом їх належного фіксування, залучення міжнародних організацій та груп для опису таких пошкоджень або руйнувань, а також здійснити в найкоротші строки кримінальне провадження для притягнення винних до відповідальності. Звичайно, у контексті пошкодження чи знищення культурних цінностей особливу роль відіграють наявність чіткого розуміння цінності того чи іншого предмету, віднесення його до відповідних реєстрів (про що ми говорили в інших дослідженнях на цю тему), доступність до місця пошкодження чи знищення (оскільки мова може йти про неналежне збереження культурного об'єкту на окупованій території), ясність та досконалість національного законодавства не тільки про кримінальну відповідальність у цій сфері (тобто наявність відповідних відокремлених статей у КК України), а й загального законодавства про охорону культурних цінностей.

Висновки. З огляду на вищезазначене, на підставі ратифікації Нікосійської конвенції, на нашу думку, слід здійснити додаткову криміналізацію не тільки крадіжки культурних цінностей в межах злочинів проти власності, а й в контексті збройного конфлікту (тобто умисне протиправне заволодіння культурними цінностями, вчинене в умовах збройного конфлікту). Поруч із цим, звичайно, підлягає додатковій криміналізації і пошкодження чи руйнування культурної цінності (рухомої чи нерухомої) внаслідок ведення воєнних дій (тобто умисне або неумисне недбале протиправне діяння по спрямуванню атак на об'єкти, що є культурною цінністю, будівель, присвячених релігії, освіті, мистецтву, науці або благодійним цілям, історичних пам'яток, тощо, за умови, що вони не використовуються у військових цілях), а також пошкодження або знищення культурного об'єкта через неналежне збереження на окупованій території (тобто такий режим збереження об'єкту або ж неналежно здійснена перебудова/добудова чи реставрація такого об'єкту, що спричинила його непоправне пошкодження чи знищення, здійснена на окупованій території).

Впевнені, робота з належного забезпечення охорони культурних цінностей з огляду на ратифікацію Нікосійської конвенції лише починається, оскільки питання крадіжки, пошкодження, знищення, а також широкого питання контрабанди культурних цінностей (що з огляду на розмір цього дослідження має бути проаналізована окремо) є досить вагомими в контексті сьогочасних подій в Україні.

Література:

1. Adewumi, Afolasade Abidemi. War time pains, all time pains: spoilage of cultural property in Mali. *Art Antiquity & L.* 2013. №18. Retrieved from <https://www.thefreelibrary.com/War+time+pains%2C+all+time+pains%3A+spoilage+of+cultural+property+in+Mali-a0361847935>

2. Chart of signatures and ratifications of Treaty 221: Status as of 25/04/2025. Council of Europe. Retrieved from <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list?module=signatures-by-treaty&treatynum=221>;
3. Murzo Y., Farynnyk V. (2024) Criminalising looting in wartime: International and national experiences. *Scientific journal of the national academy of internal affairs*. V.29, No. 3. p. 53-65. Retrieved from <https://elar.navs.edu.ua/handle/123456789/34489>
4. Вирок Іванківського районного суду Київської області у справі № 366/869/23 (провадження № 1-кп/366/140/23) від "28" червня 2023 р. Інформаційна система «Єдиний державний реєстр судових рішень». [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/111894270> ;
5. З Маріуполя окупанти викрали оригінали картин Куїнджі та Айвазовського / Матеріал інтернет-ресурсу “Суспільне - новини” від 15 липня 2022 року. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://suspilne.media/260815-z-mariupola-okupanti-vikrali-originali-kartin-kuindzi-ta-ajvazovskogo/> ;
6. Кримінальний кодекс України: Кодекс України від 05.04.2001 р. № 2341-III (в редакції від 01.02.2025 р.) [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> ;
7. Міщенко М.О. Щодо запровадження кримінальної відповідальності за викрадення культурних цінностей / М.О. Міщенко // Держава і право. - 2011. - Вип. 53. - С. 564-568.
8. Ракетний удар по об'єктах ЮНЕСКО в Одесі – повідомлено про підозру двом адміралам і полковнику зс рф: Розділ “Новини” офіційного порталу Офісу Генерального прокурора України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://gp.gov.ua/ua/posts/raketnij-udar-po-objektax-yunesko-v-odesi-povidomleno-pro-pidozru-dvom-admiralam-i-polkovniku-zs-rf> (дата звернення 10.04.2025 року);
9. Росія планує продати картину Айвазовського, яку викрали з Музейного фонду України після анексії Криму. Інформаційний ресурс “Суспільне. Культура”. Матеріал від 15 лютого 2024 року [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://suspilne.media/culture/684992-rosia-planue-prodati-kartinu-ajvazovskogo-aku-vikrali-z-muzejnogo-fondu-ukraini-pisla-aneksii-krimu/> (дата звернення 28.04.2025 року).

References:

1. Adewumi, Afolasade abidemi. (2013) War Time Pains, All Time Pains: Spoilage of Cultural Property in Mali. *Art Antiquity & L*. №18. Retrieved from <https://www.thefreelibrary.com/war+timertimertimertipains%2c+all+ltimertimertimertipains%3a+spoilage+Of+Cultural+Propert yININILIMALIli-a0361847935>
2. Chart of Signatures and Ratifications of Treaty 221: Status As of 25/04/2025. Council of Europe. Retrieved from <https://www.coe.int/en/web/conVenions/full-list?module=signatures-by-by-treaty&treatynum=221>;
3. Murzo Y., Farynnyk V. (2024) Criminalising looting in wartime: International and national experiences. *Scientific journal of the national academy of internal affairs*. V.29, No. 3. p. 53-65. Retrieved from <https://elar.navs.edu.ua/handle/123456789/34489>
4. Vyrok Ivankivs'koho rayonnoho sudu Kyyivs'koyi oblasti u spravi № 366/869/23 (prova dzhennya № 1-KP/366/140/3) vid «28» chervnya 2023 roku. [The sentence of the Ivankiv District Court of Kyiv Region in Case No. 366/869/23 (proceedings No. 1-KP/366/140/3) from "28" June 2023]. Informatsiy na systema «Yedynyy derzhavnyy reyestr sudovykh rishen'» [Information system "Unified State Register of Judgments"]. Retrieved from <https://reyestr.court.gov.ua/review/111894270>;

5. Z Mariupolya okupanty vykraly oryhinaly kartyn Kvindzhi ta Ayvazovs'koho [From Mariupol the invaders abducted the originals of paintings by Quinji and Aivazovsky]. Material internet-resursu «Hromads'ki – Novyny» vid 15 lypnya 2022 roku [Material of the Internet Resource "Public - News" of July 15, 2022]. Retrieved from <https://suspilne.media/260815-z-mariupola-okupanti-vikrali-originali-kartin-kuindzi-ta-ajvazovskogo/> [in Ukrainian];

6. Kryminal'nyy kodeks Ukrayiny: Kodeks Ukrayiny vid 05.04.2001 № 2341-III (u redaktsiyi vid 01.02.2025) [Criminal Code of Ukraine: Code of Ukraine dated 05.04.2001 No. 2341-III (in the version of 01.02.2025)]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> [in Ukrainian];

7. Mishchenko M.O. (2011) Schodo zaprovadzhennya kriminalmoi vidpovidalnosti za vykradennya kulturnyh cinnostey [On the introduction of criminal responsibility for the abduction of cultural values]. Derzhava I pravo [State and law]. Iss. 53. P. 564-568. [in Ukrainian];

8. Raketnyy udar po ob'yektakh UNESCO v Odesi – povidomleno pro pidozru dvom admiralam ta polkovnyku Zbroynykh syl Rosiys'koyi Federatsiyi [Missile strike on UNESCO objects in Odessa - reported suspicion to two Admirals and Colonel of the Armed Forces of the Russian Federation]: rozdil «Novyny» ofitsiyneho portalu Ofisu Heneral'noho prokurora Ukrayiny [section "News" of the official portal of the Office of the Prosecutor General of Ukraine]. Retrieved from <https://gp.gov.ua/en/posts/raketnii-udar-po-objek--yunesko-v-desi-oodomleno-pro-> [in Ukrainian];

9. Rosiya planuye prodaty kartynu Ayvazovs'koho, yaku vykraly z Muzeynoho fondu Ukrayiny pislya aneksiyi Krymu [Russia plans to sell a picture of Aivazovsky, which was abducted from the Museum Fund of Ukraine after the annexation of Crimea]. - Informatsiynyy resurs "Hromads'ka. Kul'tura" [Information resource "Public. Culture"]. Material of February 15, 2024. Retrieved from <https://suspilne.media/culture/684992-rosia-planue-prodati-kartynu-ajvazovskogo-aku-aku-krali-krali-ki-muzeco> [in Ukrainian].